

MĂRTURII DACICE ÎN ZONA MOLDOVEI

Mituri despre daci

Prof. Lăcrămioara Clucerescu

Harta – Cultura Cucuteni

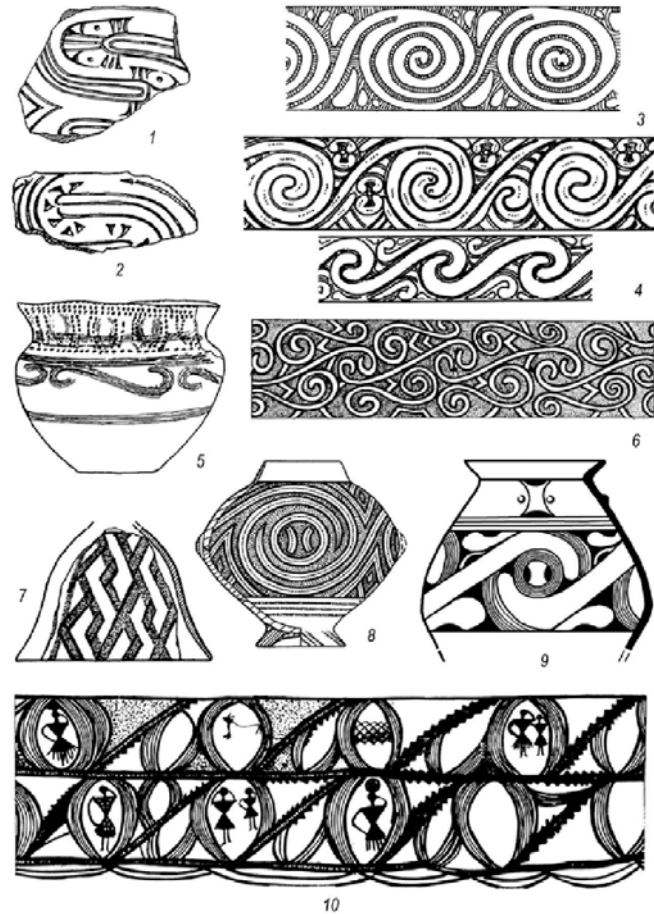
Muzeul din Cucuteni

Cucuteni, Iași - ruine

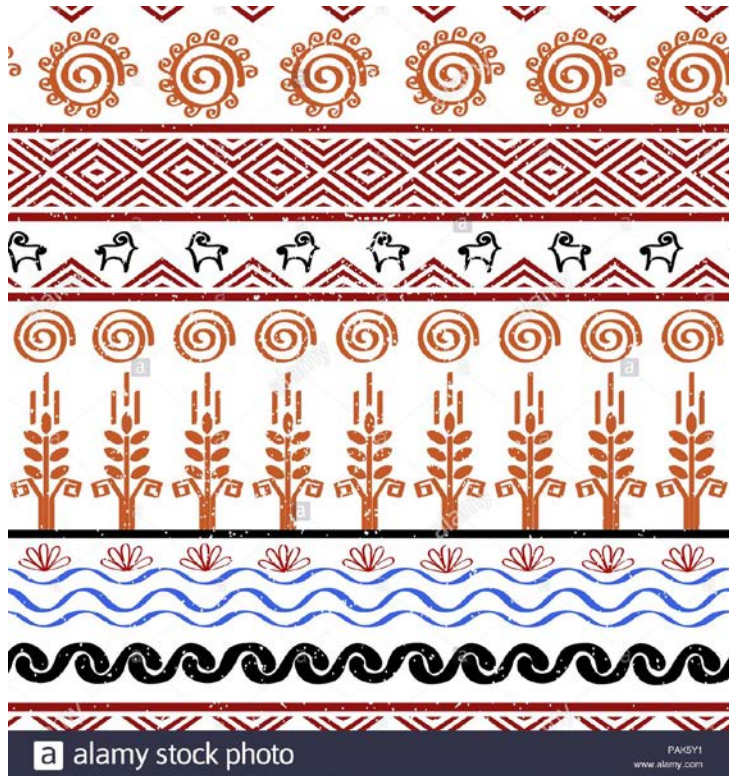

Ornamente - Cucuteni

Simboluri Cucuteni

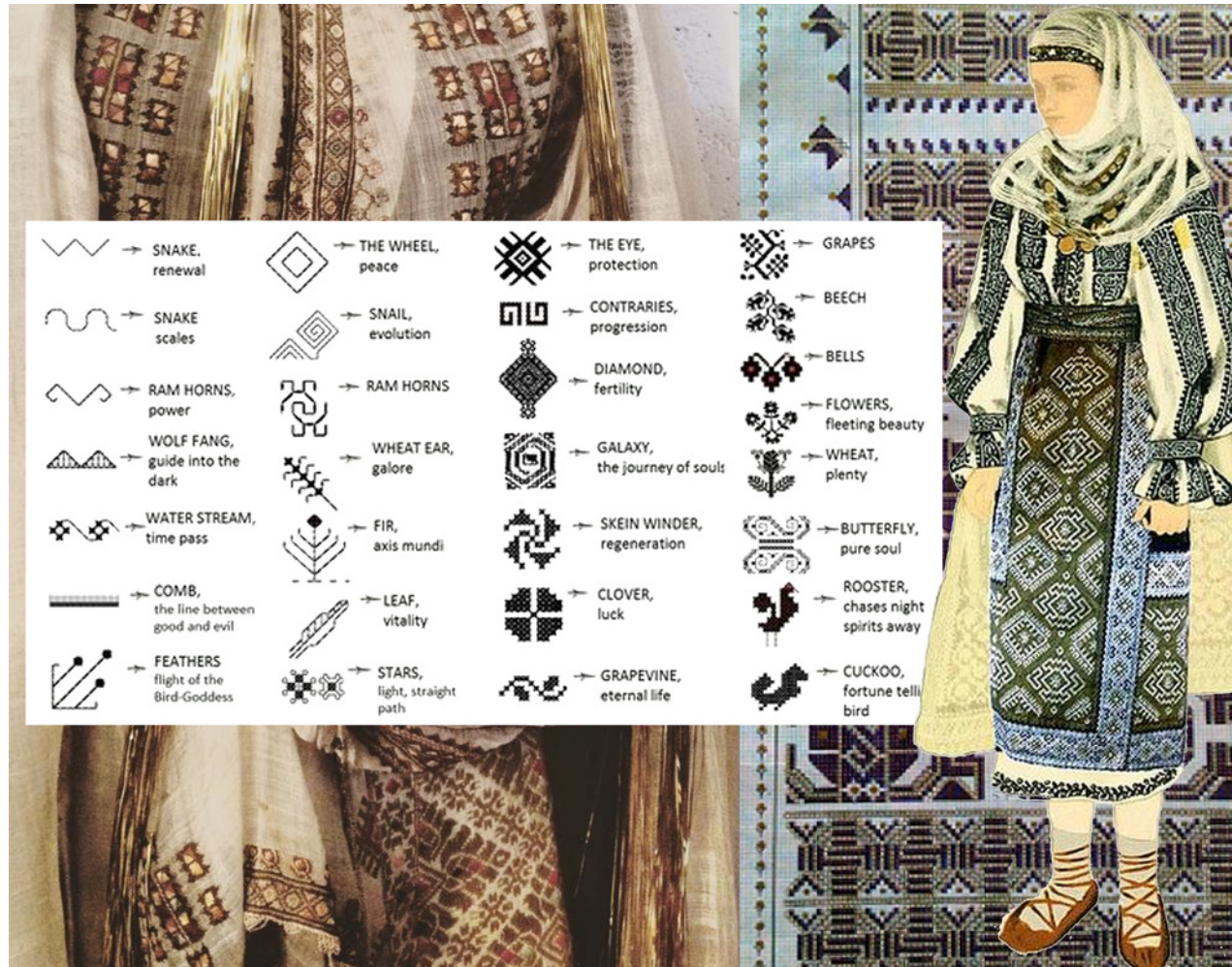
Simboluri găsite pe vase

Simboluri pe ie

Simboluri - portul popular românesc

Cetatea getică Cotnari, Iași

1

2

O cetate dacică de valoare excepțională, necunoscută multora astăzi, este în mare pericol

<https://www.antena3.ro/actualitate/inedit/o-cetate-dacica-de-valoare-exceptionala-necunoscuta-multora-astazi-este-in-mare-pericol-471279.html>

- Când vorbim despre daci, cei mai mulți dintre noi se gândesc la cetățile din Transilvania și la Sarmizegetusa.
- Totuși, pe un deal din Podișul Sucevei se ridică una dintre cele mai importante construcții dacice din Moldova. Necunoscută multora astăzi, cetatea de la Cotnari, aflată în paragină, asemenea multor edificii de patrimoniu, este mai mult subiect de scandal și propagandă politică între autorități.
- Dealul Cătălina, pe care se află situl arheologic „Cetatea de la Cotnari”, este situat în partea de nord-vest a localității Cotnari, făcând parte din masivul Dealul Mare-Hârlău. Se prezintă sub forma unui platou cu lungimea de 1.100 metri, lățimea maximă de 150 metri și altitudinea de aproximativ 100 metri.

Viile de la Cotnari

Cetatea Cătălina

Mituri despre daci

Miturile despre geto-daci sunt numeroase.

Cele mai cunoscute se referă la: modul în care dacia au renunțat la viticultură, expresia prin care erau caracterizați ca fiind "cei mai viteji și mai drepți dintre traci, jertfele aduse lui Zamolxis, teama de cer, faptul că plângeau la nașteri și petreceau la înmormântări, steagul misterios al dacilor, lupul dacic, comoara lui Decebal, scrierile și limba dacilor și viclenia regelui Decebal.

Mituri despre daci – cum au renunțat la vița de vie

În vremea regelui Burebista, marele preot Deceneu a cerut dacilor să își distrugă viile, afirma istoricul Strabon. „Ca o dovadă pentru ascultarea ce i-o dădeau, este și faptul că ei s-au lăsat înduplecați să taie vița de vie și să trăiască fără vin”, arăta Strabon, despre Deceneu. „Cu optzeci de ani înainte de Hristos, porunci profetul Deceneu, sfetnicul marelui rege Boerebiste, să se stârpească viile pentru ca nu cumva ispita băuturii să smintească firea cea bună a poporului și să-l abată din vrednicia lui. Și dacii se plecară poruncii, căci pe cât erau de aprigi și de cumpliți în războaie, pe atâta de blânzi și de supuși regelui și profetului lor. Numai așa se înțelege cum au ajuns ei, pe vremea aceea de vifor și de întunecate frământări de neamuri, la o stăpânire așa de întinsă și la o putere așa de temută”, scria Alexandru Vlahuță.

Mituri despre daci – „cei mai viteji și mai drepți dintre traci”

Într-una dintre cele mai vechi mențiuni documentare, geții au fost numiți “cei mai viteji și mai drepți dintre traci”. Afirmatia a aparținut istoricului elen Herodot și a fost făcută în urmă cu 2.500 de ani, în “Istorie”, în care autorul antic prezenta campania militară condusă de regele Darius, al Persiei, împotriva sciților. Armatele persane au ajuns și pe actualul teritoriu al țării, iar Herodot făcea referire la însușirile geților în următorul context: “Înainte de a ajunge la Istru, Darius îi supune mai întâi pe geții care se cred nemuritori, căci traci care au în stăpânirea lor Salmydessos și care locuiesc la miazănoapte de Apollonia și de orasul Mesambria-numiti skyrmiazi și nipsei - i s-au închinat lui Darius fără nici un fel de împotrivire. Geții însă, care luaseră hotărârea nesăbuită, au fost robiți pe dată, măcar că ei sunt cei mai viteji și cei mai drepți dintre traci”, informa Herodot, potrivit autorilor volumului “Izvoare privind istoria României” (București, 1964).

Mituri despre daci – sacrificiile umane

Un alt mit despre geții (dacii) care au locuit în actualul teritoriu al României este menționat pentru prima dată de Herodot și se referă la sacrificiile umane pe care aceștia le-ar fi adus zeităților. Istoricul din Halicarnas afirma, din cele auzite despre geți de la comercianții din orașele de pe țărmul Mării Negre, că ritualurile sângeroase, aveau loc o dată la cinci ani, pentru a menține legătura oamenilor cu divinitatea Zamolxis. “Trimiterea solului se face astfel: câțiva dintre ei, așezându-se la rând, țin cu vârful în sus trei sulite, iar alții apucându-l de mâini și de picioare pe cel trimis la Zamolxis, îl leagă de câteva ori și apoi, făcându-i vânt, îl aruncă în sus peste vârful sulitelor. Dacă, în cădere, omul moare străpuns, rămân încredințați ca zeul le este binevoitor; dacă nu moare, atunci îl învinuiesc pe sol, hulindu-l că este un om rău; după ce aruncă vina pe el, trimit pe un altul. Tot ce au de cerut îi spun solului cât mai e în viață”, relatează Herodot, în Istorii, potrivit volumului “Izvoare privind istoria României” (București, 1964).

Mituri despre daci – teama de cer

O legendă spune că singurul lucru de care se temeau strămoșii noștri era să nu cadă cerul pe ei. Mitul a ajuns foarte cunoscut și datorită scriitorului Alexandru Vlahuță, care afirma următoarele: „nici mânia cerului nu domina trufia lor, ci când tuna și fulgera, ei, încălecând pe cai, făceau gălăgie mare și, furioși, trăgeau cu săgețile-n nori. Solii lor, care cântau din chitară înainte de a-și spune solia, întrebați de Alexandru cel Mare dacă se tem de el, i-au răspuns cu mândrie: Geții nu se tem decât de cer, să nu cadă pe ei”. Scrierile antice care au inspirat acest mit i-au aparținut lui Arian și se referă, de fapt, la celții care s-au înfățișat lui Alexandru cel Mare, după ce armata acestuia a cucerit mai multe cetăți ale geților, de pe malurile Dunării. „Pe celți îi întrebă de ce lucru omenesc se tem ei mai mult, în nădejdea că - deoarece marea sa faimă va fi ajuns până la ei și încă și mai departe - au să răspundă că se tem de el mai mult decât de toți. Dar răspunsul celților îi spulberă nădejdele, într-adevăr, cum locuiau departe de Alexandru - iar în ținuturile ocupate de ei se putea cu greu pătrunde - văzându-l pe Alexandru că pornește spre alte locuri, îi spuseră că se tem ca nu cumva vreodată să cadă cerul pe dânșii. Alexandru le dădu numele de prieteni, îi făcu aliați și îi trimise acasă, după ce adăugă doar atît: că celții sînt niște flecari”, se arată în volumul “Izvoare privind istoria României” (București, 1964). Totuși, despre geți, Herodot afirma următoarele: „Când tună și fulgeră, tracii despre care este vorba trag cu săgețile în sus, spre cer, și își amenință zeul, căci ei nu recunosc vreun altul afară de al lor”.

Mituri despre daci – plângeau la nașteri și petreceau la înmormântări

Cei din triburile tracice aveau un dispreț pentru viață și erau gata oricând să se jertfească, scriau autorii antici. Ion Horațiu Crișan prezenta în volumul “Spiritualitatea geto-dacilor”, publicat în 1986, o relatare a istoricului Herodot, despre comportamentul emoțional al strămoșilor față de viață și moarte. “Vorbind despre trasi, traci care locuiau în Munții Rodope, ne spune că: rudele stau în jurul nou-născutului și plâng nenorocirile ce va trebui să le îndure acesta, o dată ce a venit pe lume. Sunt pomenite atunci toate suferințele omenești. Când moare cineva, trasi îl îngroapă glumind și bucurându-se. Cu acest prilej ei amintesc nenorocirile de care scapă omul și arată cât este el de fericit în toate privințele”, informa autorul Ion Horațiu Crișan. Se plângea la nașterea unui copil, iar moartea unui om era petrecută cu bucurie. Unii autori afirmau că, dovadă pentru modul în care dacii se raportau la moarte este și faptul că femeile geto-dace voiau să fie ucise deasupra cadavrelor soților lor și să fie înmormântate împreună aceștia, potrivit cercetătorului Ion Horațiu Crișan.

Mituri despre daci – comoara lui Decebal

Potrivit legendelor, Decebal și-ar fi ascuns comoara într-un loc tainic, sub albia Sargeției. „Decebal abătuse râul cu ajutorul unor prizonieri și săpase acolo o groapă. Pusese în ea o mulțime de argint și de aur, precum și alte lucruri foarte prețioase, așezase peste ele pietre și îngrămădisese pământ, iar după aceea aduse râul din nou în albia lui. Tot cu oamenii aceia Decebal pusese în siguranță, în niște peșteri, veștminte și alte lucruri la fel. După ce făcu toate acestea, îi măcelări, ca să nu dea nimic pe față”, relatează Dio Cassius. Autorul „Istoriei Romanilor” mai scria că romanii au descoperit o parte din comori, după ce Biciclis, un get care ar fi știut locul ascunzătorilor, a fost luat prizonier și ar fi dat în vileag povestea. Comorile au ajuns în Roma, o dată cu alte prăzi care au totalizat peste 160 de tone de aur și 300 de tone de argint. Mituri despre daci – transformarea în lupi Luptătorii daci se avântau în luptă fără teama de moarte. Unii istorici afirmă că își spuneau „lupi” și făceau parte dintr-o frăție a războinicilor care venera acest animal. Potrivit unor legende, ritualic se transformau în lupi. „Esențialul inițierii militare constă în transformarea rituală a tânărului războinic în fiară. Nu era vorba numai de bravură, de forță fizică sau de putere de a îndura, ci de o experiență magico-religioasă care modifica felul de a fi al tânărului războinic. Acesta trebuia să-și transmute umanitatea printr-un acces de furie agresivă și terifiantă, care îl asimila carnasierelor turbate”, preciza Mircea Eliade, în lucrarea sa „De la Zalmoxis la Ghenghis Han”. Nu se știe ce conțineau și cum se desfășurau acele ritualuri magico-religioase de transformare a tinerilor războinici, însă mai mulți istorici au ajuns la concluzia că lupul era un animal sacru al dacilor, venerat uneori de popor.

Mituri despre daci – steagul ciudat de luptă al dacilor

Cu o simbolistică puternică, stindardul de luptă al dacilor, era înfățișat sub forma unui cap de lup care pare să se repeadă asupra prăzii și un corp de balaur, ce se înfoaie în bătaia vântului. Istoricii susțin că în vârtoarea luptelor flamura confecționată din material textil și din bronz sau argint isca un zgomot asemănător ureltului lupilor, menit să-i înfioare pe dușmani. Lupul era unul dintre animalele sacre ale strămoșilor noștri, fiind cel mai des întâlnit animal în reprezentările culturale ale acestora. Prezența corpului de șarpe de pe stindardul dacilor a fost asociată cu zmeul, personajul mitologic care străbate văzduhul, stăpânind furtunile și salvându-i de la pieire pe oameni. Șarpele avea și un rol protector.

Mituri despre daci – ce limbă vorbeau și cum scriau

Unul dintre cele mai controversate mituri despre daci privește modul în care se raportau la scris. Dacii aveau propriul sistem de scriere, susțineau istorici ca Hadrian Daicoviciu și Constantin Daicoviciu, neaccesibil însă doar elitelor. Inscripția DECEBALVS PER SCÖRILO, de pe un vas de cult descoperit în Sarmizegetusa Regia, este interpretată ca fiind redactată în limba dacilor, cu litere latine, afirma Hadrian Daicoviciu. „În latinește sau măcar cu litere latinești a fost redactat mesajul trimis lui Traian pe o ciupercă. Tot așa va fi scrisă și epistola lui Decebal către Domițian, semn că la cancelaria regească de la Sarmizegetusa limba puternicului Imperiu roman era cunoscută și folosită. Așadar, dacii cunoșteau scrierea. Firește, ea n-a devenit niciodată accesibilă tuturor dacilor. Exemplele de folosire a scrierii sunt rare”, constata Hadrian Daicoviciu, în volumul Dacii (1965). Potrivit istoricilor, circa 160 de cuvinte folosite în limba română provin din fondul geto-dacic, deși urmele certe ale limbii folosite în vremea strămoșilor noștri nu s-au păstrat ori sunt contestate. Printre ele se numără: ***aghiuță, aidoma, baligă, baltă, bară, Barbă-cot, barză, bască, balaur, beregată, brânză, brâu, căciulă, căpușă, cioară, cioban, ciomag, descurca, doină, groapă, iele, leșina, moș, moț, rață, viezure, zimbru.***

Mituri despre daci – cum i-a înșelat Decebal pe romani

Unul dintre cele mai importante personaje din istoria dacilor a fost Decebal, considerat de istoricul latin Cassius Dio, ca fiind „priceput în ale războaielor și iscusit la faptă, știind când să năvălească și când să se retragă la timp, meșter în a întinde curse, viteaz în luptă, știind a se folosi cu dibăcie de o victorie și a scăpa cu bine dintr-o înfrângere”, relatează Dio Cassius. O mărturie a iscusinței regelui dac în război a venit în urma înfrângerii din anul 88, de la Tapae, unde dacii au încercat să țină piept invaziei legiunilor romane conduse de generalul Tettius Iulianus. Romanii i-au învins pe daci, însă au suferit pierderi însemnate. Armata lui Decebal s-a retras în munți, din calea romanilor, care au renunțat să o urmărească și să o zdrobească. O legendă spune că una dintre capcanele întinse de regele Decebal romanilor a fost cea a curățării trunchiurilor de copaci dintr-o pădure, pe care le-au împodobit cu arme și armuri, astfel încât legionarii au crezut că au în față o mare armată și au evitat înaintarea spre Sarmizegetusa. O altă istorisire despre bătălia de la Tapae îl prezintă pe dacul Vezinas, cel care a scăpat de captivitate prefăcându-se mort, pe câmpul de luptă, și fugind apoi noaptea la adăpost.

Materiale preluate pentru uz didactic:

https://adevarul.ro/locale/hunedoara/mituri-despre-daci-cele-mai-faimoase-legende-despre-stramosii-nostri-1_5603b3b8f5eaafab2cf16fb9/index.html

<https://www.antena3.ro/actualitate/inedit/o-cetate-dacica-de-valoare-exceptionala-necunoscuta-multora-astazi-este-in-mare-pericol-471279.html>

<https://www.google.com/search?source=univ&tbm=isch&q=cetatea+dacica+cotnari&client=firefox-b-d&sa=X&ved=2ahUKEwiegNPQ4KfuAhUExosKHZx1DmoQjJkEegQIAhAB&biw=1344&bih=728>